

Boeddhistische symbolen

Symbolen voorzien in de behoefte van de mens om de belangrijkste waarheden van het menselijk bestaan op creatieve wijze tot uiting te brengen. Een symbool is een teken, waarbij geen natuurlijke relatie bestaat, tussen de weergave van het teken en de betekenis die ermee wordt uitgedrukt. bv. de lotus staat voor zuiverheid. De betekenis van een symbool berust meestal op afspraken, die de gebruikers van het symbool ooit hebben gemaakt.

In religies hebben symbolen altijd een grote rol gespeeld, waarin ze vooral dienden om de kracht van het heelal en de diepere, minder makkelijk te begrijpen waarheden van het leven uit te drukken.

De tijdloze **Mandala**, die alles lijkt te bevatten, is een van de krachtigste symbolen, die de mensheid kent. De concentrische opbouw van de mandala staat voor zowel het universum als voor de microkosmos en beeldt naast de tastbare wereld ook de reis uit, die de ziel van het individu maakt. In het Hindoeïsme en het Boeddhisme wordt de mandala gebruikt als concentratiemiddel tijdens het mediteren en als symbool voor de eenheid tussen alle verschijnselen en ervaringen.

De **Lotus** is het ideale symbool voor de ontwikkeling, die de ziel doormaakt: de wortels groeien in modderig water, de onwetendheid, haat en het menselijk verlangen (Samsara). De bladeren en bloemen openen zich voor de zon, de verlichting. De lotus van Boeddha heeft acht witte blaadjes, die spirituele zuiverheid symboliseren.

Wierook staat symbool voor zuiverheid en wijsheid.

De **Kaars** is het symbool van inzicht en verlichting. Zoals een kaars licht geeft, zo verspreidt ook een wijs persoon licht. Het Licht van de wereld, dat opstijgt uit de Chakra's leidt tot de ultieme verlichting en verdrijft de duisternis van de onwetendheid. Licht wordt vooral in verband gebracht met de positieve aspecten van het leven na de dood.

Water staat voor 'hart, liefde en goed doen.' Zoals water overal naar toe loopt en alles doordrenkt, zo gaat dit ook met dingen, die je met je hart uit liefde doet. Water wordt vaak geofferd in een Boeddhistische tempel en in verband gebracht met de maan, de vrouwelijke voedende kracht van het heelal. Kijken naar stilstaand of stromend water kan een hulpmiddel zijn bij het mediteren. Water wordt uitgegoten over het beeld van Boeddha als gebaar van devotie en toewijding.

Kwan Yin met levenswater

De **Slang** in de vorm van de Kundalini staat symbool voor een leer die streeft naar geestelijke verruiming. De slang symboliseert de spirituele kracht, die in ieder mens aanwezig is en kan worden opgeroepen door het openen van de chakra's.

Naga is de zevenkoppige slang die Boeddha beschermt tijdens het noodweer in de tuin van Bodhgaya.

Een **Stupa** in de Boeddhistische architectuur is een koepel die aan een zuil ontspruit. Het is een symbool van de overwinning van Boeddha op de wereld van illusie en op het bereik van Nirwana. Volgelingen lopen om de Stupa heen als hulpmiddel bij het mediteren. Elk niveau van de Stupa heeft zijn eigen symboliek: de voet, de koepel, de spits, het kapiteel en de pinakel staan voor resp. aarde, water, vuur, lucht en ether, de vijf elementen.

Stupa van Hantum, Friesland

BEREIKBAARHEID

Komende vanuit Groningen: neem vanaf de snelweg A7, afslag 48 Oudeschans. Beneden rechtsaf over de brug van het Winschoterdiep, rijdt u via Klein Ulsda richting Bellingwolde. Zodra u de gemeente binnenrijdt houdt u de Hoofdweg aan. Na ca. 2 km ligt Meubelatelier Allerhanden aan de linkerkant van de Hoofdweg.

U kunt uw auto parkeren langs de Hoofdweg.

Komende vanuit Veendam: neem vanaf de N33 afslag 38 Pekela's. Rotonde 1^e afslag N366. Neem na 4,4km afslag Winschoten. Rotonde 2^e afslag N367. Hierna 4de rotonde, de 2^e afslag, Bellingwolde. Rotonde 1^e afslag. Rotonde 3^e afslag, Blijham. Zodra u in Bellingwolde bent, ga bij de kruising van Texaco pompstation linksaf. Na ca. 1500 m ligt Meubelatelier Allerhanden aan de rechterkant van de Hoofdweg.

U kunt uw auto parkeren langs de Hoofdweg.

Hoofdweg 148
9695AR Bellingwolde
tel. 0597 - 531599
www.buddhainbeeld.nl

BUDDHA IN BEELD

BELLINGWOLDE

2016

“Één beeld zegt meer dan duizend woorden.”

Arthur Brisbane

iedere zondag vanaf
23 oktober t/m 26 december
van 13:00 - 17:00 uur

- * Boeddha en Hindoe beelden
- * tuin Boeddha's
- * Thep Phanon beelden, bidders/wachters
- * huisaltaartjes, tempeltjes, consoles
- * prenten, gebedsvlaggen
- * thank'a's, wanddoeken
- * oliebranders, windlichten, kandelaars
- * wierook en wierookbranders
- * offerschaaltjes, rituele voorwerpen
- * meditatiebankjes, meditatiekussens
- * klankschalen, klankschaalkussens
- * Aziatische, Indonesische en Chinese meubelen en kleinmeubelen

Iconen en Symbolen

Onze voorouders vereerden heilige voorwerpen en zagen de hele wereld symbolisch. Leven, dood en wedergeboorte konden niet los van elkaar worden gezien. Deze transformaties werden met verhalen en symbolen verklaard. Het aanbreken van een nieuwe dag of een nieuw seizoen werd op symbolische wijze in rituelen, kunst, dans, offers, maskers, hiërogliefen, talismans, architectuur en muziek uitgebeeld. De gezamenlijke beleving van mythen en verhalen over de oorsprong van een gemeenschap zorgde voor een sterke band binnen een bepaalde cultuur.

Het Boeddhisme is ontstaan uit een afsplitsing van het Hindoeïsme rond 600 v. Chr. Het werd ontwikkeld door de historische figuur, Siddhartha Gautama en vooral uitgedragen door een groep monniken. Deze achtten de tijd voor mensen rijp om een snellere verlossing uit het lijden van de wereld en de cyclus van wedergeboorten te bewerkstelligen, dan de eindeloze reeks incarnaties van het Hindoeïsme. Door het innemen van een strengere levenshouding, de juiste training van de geest en via meditatie leerde men, dat het mogelijk is om deze verlossing al in dit leven te bereiken.

Boeddhistische Iconen

Icoon komt uit het Grieks Eikoon, afgeleid van eikonai = wat er op lijkt. Een icoon is een teken dat in zijn vorm overeenkomt met zijn betekenis en is datgene waar het in werkelijkheid naar verwijst. Het betekende zelf hoeft niet per se aanwezig te zijn. Er is een relatie van gelijkenis, zoals een persoon op zijn foto lijkt. Alhoewel tijdens het ontstaan van het Boeddhisme het begrip "icoon" nog niet bestond, is er toch een opvallende gelijkenis met de Orthodoxe iconografie. We kunnen achteraf spreken van een Boeddhistisch icoon, dat ca. 2000 jaar oud is.

Het uitbeelden van Boeddha's met handgebaren, poses en attributen, is in zowel twee- als in driedimensionale vorm, onderworpen aan strenge voorgeschreven regels.

Het Boeddhistisch icoon had evenals het Orthodoxe, als doel: een leven uitbeelden voor de ongeletterde volgelingen. Het betreft hier het leven van de Boeddha, zijn leer de

de Dharma en het belang van de gemeenschap van volgelingen, de Sangha.

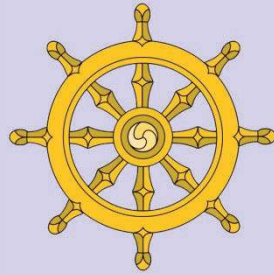
Aanvankelijk adviseerde de opkomende beweging van volgelingen van de Boeddha om

geen fysieke voorstellingen van Boeddha te maken, omdat hij geen God is, geen profeet, noch een boodschapper voor een God, maar een louter menselijke gids.

Siddhartha Gautama

Het was echter geen verbod. Men beperkte zich uitsluitend tot het uitbeelden van Boeddhistische symbolen, (Wiel, Lotus, Stupa, Voetafdruk, Boeddhand, ed.)

Later werd dit standpunt om praktische redenen losgelaten,

omdat het verbreiden van zijn leer niet op gang kwam. Vanaf 100 v. Chr. verschijnen de eerste Boeddha-beelden. Het kijken naar een Boeddha-beeld werd zo een manier om je eigen Boeddha-natuur te eren, je uit te nodigen het leven van de Boeddha te volgen, en het bedanken van de "voorouders van verdienste" voor het doorgeven van hun wijsheid en inzicht. Het Boeddha-icoon heeft daarmee eveneens een aspect van devotie en toewijding gekregen.

Zowel de woorden- als de beeldentaal van het Boeddhisme zijn rijk aan symboliek. Ieder aspect van verlichting vindt zijn uitbeelding in een van de Boeddha's, in de Bodhisattvas en in godengestalten, die vaak overgenomen zijn van oudere religies. Het aanschouwen van beelden is een meditatieoefening tot innerlijk contact met het uitgebeelde aspect, waarbij elk handgebaar, elke houding en elk afzonderlijk attribuut een symbolische betekenis heeft.

Een groot deel van de iconografie heeft betrekking op **a**) de Boeddha zelf, zijn leven en de manieren, waarop hij doorgaans wordt uitgebeeld; **b**) zijn leer de Dharma; en **c**) de gemeenschap van Boeddhisten, monniken, nonnen, en leken: de Sangha, die alle drie samen de Triratna (de Drie Juwelen) wordt genoemd.

a. De voorstellingen van Boeddha zelf worden uitgebeeld door zijn houding in meditatie, door het leren om tot "verlichting" te komen, en door zijn dood. De voeten en handen van de Boeddha hebben daarbij ieder hun eigen symbolische betekenis.

De gekroonde Boeddha was het voorbeeld voor volgelingen met een zuivere geest en gaf uitdrukking aan zijn verhevenheid.

De staande of lopende Boeddha geeft uitdrukking aan sierlijke proporties en de suggestie van evenwichtige en sierlijke beweging, die de volgelingen er aan moet herinneren, dat de Boeddha ooit een rondtrekkende bedelaar is geweest.

De zittende Boeddha verwijst naar een toestand van vrede en rust in een woelige wereld. De zittende houding nodigt uit tot aanbidden (vragen en danken) en dient als inspiratie voor een meditatie.

De mediterende Boeddha met gevouwen handen in de schoot en een uiterst kalme uitdrukking op het gezicht, nodigt de volgelingen uit om met meditatie, verlichting (Nirwana) en wijsheid (Bodhi) te bereiken. Boeddha-beelden stralen bijna altijd een grote lichamelijke gratie en kalmte uit.

Boeddha zag in, dat een toegewijd volgen van het pad voor de mensen uit de gewone samenleving nagenoeg onmogelijk zou zijn. Daarom formuleerde hij de leer van de "Middenweg", die extremen als overvloed en ascetisme vermeed.

b. De drievoudige kern van de Dharma: de vier edele Waarheden, het achtvoudige pad naar verlichting en de leer van het afhankelijk bestaan, wordt uitgebeeld door een wiel met acht spaken.

De handgebaren (mudra's) van een Boeddha-beeld staan voor de bewegingen van de geest en zijn daarom een belangrijk middel om de betekenis van de Dharma over te brengen. Opgeheven open

handen staan voor het gebaar van geruststelling. Een open hand die naar beneden wijst, is een gebaar van vrijgevigheid. Handen gevouwen in de schoot staan voor meditatie.

Boeddha's rechterhand, die de aarde aanraakt, is een teken van verlichting; een parasol is een symbool van de boom, waaronder de Boeddha Nirwana bereikte.

Omdat de leer zelf niet dogmatisch is en voor iedereen openstaat, is de strengheid van de symboliek des te opvallender.

c. De volgers van de Dharma vormen de Sangha, de gemeenschap van Boeddhisten uitgebeeld door een monnik met een bedelnap. Alle symboliek rondom de Sangha is gericht op één bepaald doel: het bereiken van het Nirwana, een staat van rust en kalmte, om definitief bevrijd te worden uit de kringloop van wedergeboorte en lijden. De leerling moet leren zich te concentreren op het volledig samengaan van de gehele symboliek van de Drie Juwelen.

KwanYin van Weishan 99m hoog

